

Saksframlegg

Saksnr:	Utval:	Dato
	Utval for areal, plan og miljø	
Sakshandsamar:	Miljø og tilsyn	Tone Furustøl
Avgjerslemynde:	Arkivnr.: 21/7466	Klassering:

Klage på endringsløyve for bygging av landbruksveg - gbnr 185/1 Isdal

KOMMUNEDIREKTØREN SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK

Klagen frå Naturvernforbundet Hordaland og grunneigar i sak 21/7466, med saknr. 1099/22, datert 06.10.2022 vert ikkje teke til følgje.

Vedtaket av 06.10.2022 vert oppretthalden og lyder:

«Med heimel i forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier gjev Alver kommune Isdal Skog- og veglag v/Hans Kristian Dolmen løyve til å endre og utvide landbruksveg som omsøkt i endringsøknad av 29.08.2022 og slik det kjem fram i saksutgreiinga. Søknaden er òg vurdert etter naturmangfaldslova §§ 8-12 jf. § 7 og forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier § 3-2 3.ledd.

Det vert sett fylgjande vilkår for løyvet:

- Vegen skal byggjast i vegklasse 4 jf. «normaler for landbruksveier med byggebeskrivelse».
- Ved eventuelle funn av kulturminne skal Vestland fylkeskommune varslast og arbeidet stoggast.
- Kjente kulturminne jf. kartlegginga frå Statens vegvesen skal takast omsyn til.
- Løyvet gjeld til 01.11.2025 og anlegget må vere ferdig innan 01.11.2026.
- Ein må unngå avrenning av jordmassar mot Langavatnet.
- Vegskråningane skal jordslåast og såast til. Bruk av tilkøyrdde massar skal fylgje dei føringar og krav som kjem fram i brev frå Alver kommune av 11.11.2021 (sjå vedlegg). Der det er turvande i høve nærleiken til vassdrag, skal nedste delen av vegfyllinga dekkjast med lokale massar og då i ei høgd på 3m målt langs vegfyllinga.

Om arbeidet ikkje er starta opp innan 01.11.2025, fell løyvet bort jf.landbruksvegforskrifta § 3-2.»

Grunngjevinga går fram av saksutgreiinga.

Heimel for vedtaket er forvaltningslova § 33, jf. forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksvegar, jf. skogbrukslova §7, naturmangfaldlova §§ 8-12, jf.§ 7 samt vassressurslova §§ 11, 5 og 47.

SAKSUTGREIING

Saksopplysningar

Heimel: forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksvegar, jf. skogbrukslova §7, naturmangfaldlova §§ 8-12, jf.§ 7, vassressurslova §§ 11, 5 og 47 og forvaltningslova.

Administrativt saknr. 1099/22

Tiltak: bygging av landbruksveg

Søknadstype: endringssøknad

Eigedom: gbnr 185/1

Adresse: Lindåsvegen 280, 5916 Isdalstø

Eigar: Knut Johannessen

Tiltakshavar: Isdal Skog- og Veglag Sa c/o Hans Kristian Dolmen

Klagar 1: Naturvernforbundet Hordaland

Klagar 2: grunneigar, Arild Aase

Klagene vert handsama under eit då det gjeld same tiltak med tidvis samanfallande omsyn i heimelsgrunnlaga.

Saka gjeld klage på løyve datert 06.10.2022

Saka har ikkje vore handsama av APM tidlegare.

Saka gjeld og historikk

Klage på endringsløyve for bygging av landbruksveg - gbnr 185/1 Isdal. Løyvet er gitt etter forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksvegar og naturmangfaldlova på endringssøknad. Hovedtraseen for landbruksvegen vart godkjent den 28.03.2019.

Endringsløyvet av 06.10.2022 gjeld ei mindre justering av traseen, med tillegg av tre sidearmar til denne vegen og ei forlenging. Vegen er i all hovudsak bygd. Endrings- og tilleggssøknaden gjeld legalisering av allereie utført tiltak. Legalisering betyr ei lovleggjering av det utførte tiltaket og skal vurderast utifrå at tiltaket ikkje eksisterar.

Endringsløyvet av 06.10.2022 tilhøyrrer sak 21/7466 i Alver kommune. Opprinneleg løyve av 28.03.2019 tilhøyrrer sak 18/3696 i Lindås kommune.

Link til sak 21/7466, sjå [her](#). Innsyn i saka frå 18/3696, sjå [her](#).

Kommunen ønskjer å vise til at landbruksvegen er omsøkt og godkjent. Størstedelen av vegen vart godkjent den 28.03.2019 og ei mindre endring godkjent den 06.10.2022.

Frå opprinneleg vedtak om «Svar på bygging av Isdalsvegen gbnr 185/1-7» frå Lindås kommune viser vi til følgjande:

«Det vert søkt om bygging av ein ca 900 meter lang skogsbilveg vegkl 4 som vil løysa ut ca 400 da kulturskog med gran. I den kulturfaglege uttalen frå Hordaland fylkeskommune skriv dei at det ikkje er registrert eller at dei har kjennskap til kulturminner i området, men dei gjer merksam på varslingsplikt ved funn. Fylkesmannen har heller ikkje merknad til tiltaket, bortsett frå at dei peikar på at ein under arbeid i området må unngå at det vert avrenning til Langavatnet.»

Vidare vert det vist til vurderinga frå Lindås kommune av opprinneleg søknad:

«Vegen vil løysa ut eit forholdsvis stort samanhengande plantefelt med granskog som vart planta på midten av 60 talet. Ut frå dette vil det vera heimel for å bygga vegen etter Forskrift om bygging av landbruksvegar. Kommunen har og vurdert søknaden etter § 7 i Naturmangfaldlova utan at ein kan sjå at vegbygging og drift i området kan ha verknad på naturmangfallet. Bygging av vegen vil heller ikkje føra til auka fare for flaum og ras, så langt ein kan vurdere det. Men ein vil likevel minna om merknaden

frå Fylkesmannen om at ein må unngå avrenning frå jordmassar mot Langavatnet, når det vert arbeidt med vegen og hogst i området.»

For endringssøknaden i vår sak, så har sækjar hatt god dialog med landbruksavdelinga i prosessen med bygging av denne landbruksvegen. Undervegs i arbeidet har mellom anna omsynet til å redusere avrenning til Langavatn gjort at sækjar har endra traseen til det som landbruksavdelinga meiner er ei betre løysing både for avverking av skogen og for vassdraget. Det er i oktober 2022 godkjent ei mindre justering av traseen som vart handsama i 2019, i tillegg tre sidearmar til denne vegen og ei forlenging. Kommunen viser til at det har vore fleire synfaringar frå kommunen undervegs i anleggsarbeidet.

Vidare viser kommunen til at retten til å påbegynne arbeidet med hovedtraseen vart gjeve den 28.03.2019. Den mindre justeringa av traseen, som no utgjer endringsløyvet av 06.10.2022, fortsetter det opprinnelege løyvet som er gjeve til landbruksvegen. Veggen er no om lag ferdig.

Avdeling Landbruk, Miljø og tilsyn, Miljøretta Helsevern har vore involvert i saka. Avslutta sak om mogleg ulovleg tilfelle vart gjort i sak 21/4758 med skriv av 04.02.2022. Saka ble tatt opp igjen med rapport frå synfaring den 17.08.2022 som avdekkja forhold i strid med løyver eller i strid med føresegner i gjeldande plan- og bygningslov med forskrifter. Det var krav til endringssøknad som landbruksavdelinga måtte ta stilling til. Miljø og tilsyn avventa vidare oppfølging inntil vidare i påvente av søknad og handsaming av denne. Etter ei konkret heilskapleg vurdering var det ikkje naudsynt å gje pålegg om stans.

Vidare var det i rapporten vist til at det var usemje om kva som ligg i ordlyden om avrenning i løyve datert 28.03.19. Denne problemstillinga vart vurdert i brev datert 04.02.22. Vurderinga frå Landbruk av 04.02.2022 var:

Uttale angående avrenning i forbindelse med Isdalsvegen gbnr 185/1-7

Saka gjeld vedtak om løyve til mottak av jord for dekking av vegskråningar. Nabo til Isdalsvegen har sin drikkevasskjelde i Langavatnet som ligg i nedslagsfeltet til Isdalsvegen. Ved løyve vart det presisert at grunneigar er ansvarleg for å unngå avrenning til Langavatnet og tilhøyrande tilførselsbekker. Eventuelt må avbøtande tiltak utførast.

Isdalsvegen vart bygd for å få tilgang til uttak av tømmer i området og det har føregått hogst i området sidan 2021. I januar 2022 vart det oppdaga avrenning av jordfarga vatn som rann ut i Langevatn frå ein bekk i sørenden av vatnet. Tiltakshavar utførde avbøtande tiltak for å hindre vidare avrenning til vatnet når dette vart oppdaga. Det vart også tatt vassprøvar.

VURDERING

Avrenning av jordfarga vatn til Langavatnet fant sted etter ein periode med frost der bakken har fått tele og det sidan kom eit kraftig regnvør. Det er lite truleg at avrenninga skuldast etablering av vegen, men er heller truleg eit resultat av eksponert humusrik jord etter hogstarbeid. Ein slik naturleg avrenning i forbindelse med kraftig regnvør må kunne påreknast ved landbruks-/skogbruksdrift.

UTTALELSE:

Landbruksavdelinga meiner at påverking av opne vasskjelder ved hogstarbeid under våte forhold må kunne påreknast og at tiltakshavar har fulgt vedtaket ved å utføre avbøtande tiltak der det var mogleg.

Det var Miljø og tilsyn sin vurdering i høve avrenning at:

«Landbruksavdelinga må vurdere om tilhøva og vurderingane har endra seg som følgje av den utvidinga som har skjedd når ny søknad skal handsamast.»

Klagar opplys at hans drikkevatkjelda er Langavatnet. Kommunen meiner, i tråd med tilsvar til klage frå sækjar, at rett drikkevatkjelda er Litlavatnet.

Klage

Kommunen har mottatt klage frå Naturvernforbundet Hordaland den 11.10.2022. Spørsmål frå klagar, som er mottatt den 11.10.2022 og 26.10.2022, er svart ut av Landbruk den 03.11.2022. Klagen er sist supplert av klagar den 09.11.2022.

Kommunen har mottatt klage frå grunneigar, Arild Aase på vedtaket av 06.10.2022. Klagen er datert 09.11.2022 med bilete, supplert den 23.01.2023 og sist supplert den 24.01.2023 med skriv frå Norsk Landbruksrådgiving.

Kommunen har innan gjeve tilsvarfrist mottatt tilsvar til klagen frå Isdal Skog- og Veglag Sa c/o Hans Kristian Dolmen i skriv av 18.01.2023.

Det er mottatt skriv av 23.01.2023 frå Landbruksavdelinga i tidlegare Lindås kommune v/Nils Kaalas, som informerer om prosessen rundt skogsvegen i Lindås kommune.

Klagerett og klagefrist

I skriv av 18.10.2022 frå kommunen er Naturvernforbundet Hordaland gjeve rettsleg klageinteresse som betyr at forbundet kan påklage vedtaket av 06.10.2022:

«Landbruksvegforskrifta skal sikre at planlegging og bygging av landbruksvegar skjer på ein måte som gjev best moglege heilskapelege løysingar. Samstundes skal det leggjast vekt på omsynet til miljøverdiar som naturmangfald, landskap, kulturminne og friluftsliv, omsynet til fare for flaum, erosjon og lausmasseskred og endeleg andre interesser som vert råka av vegframføringa, jf. føremålsbestemmelse § 1-1. Naturmangfaldlova sitt føremål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfald og økologiske prosesser tas vare på ved berekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomheit, kultur, helse og trivsel, nå og i framtida, også som grunnlag for samisk kultur, jf. føremålsbestemmelse § 1.

Naturvernforbundet vart etablert i 1914. Det er Noregs eldste natur- og miljøvernorganisasjon med over 37000 medlemmar. Naturvernforbundet arbeider med saker innanfor miljø- og naturvern, spesielt med områda naturvern, klima, energi og samferdsel. Naturvernforbundet Nordhordland er eit av 100 fylkes- og lokallag over heile landet.

Spørsmålet er om Naturvernforbundet Nordhordland har retteleg klageinteresse i saka. Det må sjåast bl.a. på interesseorganisasjonen sitt føremål, virksomheit og representativitet.

Føremålet til Naturvernforbundet Nordhordland å ta vare på og arbeide for miljø- og naturvern. Det er påklaga manglande omsyn til naturmangfald og kulturminne med endringsløyvet av 06.10.2022. Naturvernforbundet Nordhordland sitt føremål om å ta vare på og arbeide for miljø- og naturvern samanfall med føremålet om å verne natur- og miljø ved utføring av tiltak etter forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier og naturmangfaldslova.

Vidare er Naturvernforbundet Nordhordland ein organisasjon med ein fast struktur og som representerer fleire medlemmer. Interesseorganisasjonar er generelt sett i vid utstrekning gjeve rettsleg klageinteresse for å ivareta og verne ideelle interesser slik som naturen og miljøet. Naturen og miljøet kan ikkje sjølv kan gå til sak eller klage på eit vedtak. Dessutan så har det frie gode i form av luft, vann, jord, skog mv. lite rettsleg vern. Det er difor behov for at ein interesseorganisasjon, slik som lokallaget Naturvernforbundet Nordhordland, kan fremja naturen og miljøet sine interesser.

Naturvernforbundet Nordhordland har rettsleg klageinteresse, jf. forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier § 4-1 første ledd og forvaltningsloven (fvl.) §§ 28 og 2 bokstav b).«

I skriv av 22.12.2022 frå kommunen er grunneigar, Arild Aase, gjeve klagerett som betyr at han kan påklage vedtaket av 06.10.2022:

«Landbruksvegforskrifta skal sikre at planlegging og bygging av landbruksvegar skjer på ein måte som gjev best moglege heilskapelege løysingar. Samstundes skal det leggjast vekt på omsynet til miljøverdiar som naturmangfald, landskap, kulturminne og friluftsliv, omsynet til fare for flaum, erosjon og lausmasseskred og endeleg andre interesser som vert råka av vegframføringa, jf. føremålsbestemmelse § 1-1.

Naturmangfaldlova sitt føremål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfald og økologiske prosesser tas vare på ved berekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomheit, kultur, helse og trivsel, nå og i framtida, også som grunnlag for samisk kultur, jf. føremålsbestemmelse § 1.

Nabo og grunneigar, Aril Aase, er part i saka og har klagerett, jf. forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier §4-1 første ledd og forvaltningsloven (fvl.) §§28 og 2 bokstav b).»

Ved ein feil er det i dette skrivet skrevet at klagefristen er oversitta. Det var difor foretatt ein vurdering av oppreisning av oversitta klagefrist, der klagar ble gitt oppreisning av oversitta klagefrist. Klagar, Arild Aase, er imidlertid gitt utvida klagefrist av kommunen og har påklaga vedtaket av 06.10.2022 innan gjeve utsatt frist. Kommunen beklagar feilen.

Vidare sakshandsaming

Om klagen ikkje vert teke til følgje vert saka sendt Statsforvaltaren i Vestland for endeleg avgjerd så snart møtebok ligg føre, og seinast innan 2 veker etter møtedato.

Om klagen vert teke til følgje, vert vedtaket eit nytt enkeltvedtak som partane kan klaga på. Vedtaket skal sendast til Statsforvaltaren i Vestland til klagevurdering

Habilitet

Klagar, Arild Aase, stiller spørsmål om habilitet til ansatte i kommunen, herunder Landbrukssjef Laila Bjørge og ansatt i Alver kommune Hans Kristian Dolmen. Kommunedirektøren forstår det slik at klagar rettar habiliteten i retning av at Hans Kristian Dolmen er søkjar og grunneigar, men og tilsett i Alver.

Kommunedirektøren viser til at Landbrukssjef Laila Bjørge har foretatt ei habilitetsvurdering i samråd med forvaltningslova og kommunen eigene rutinar. Ho er ikkje funnet inhabil.

Når det gjeld påstand om inhabilitet for Hans Kristian Dolmen, så viser kommunen til at han er privat part, han har ingen rolle som kommunal ansatt inn i same sektor som arealforvaltning og han er ikkje underlagt same leiarar. Kommunen vurderer at han ikkje er inhabil som kontaktperson for søkjar i saka.

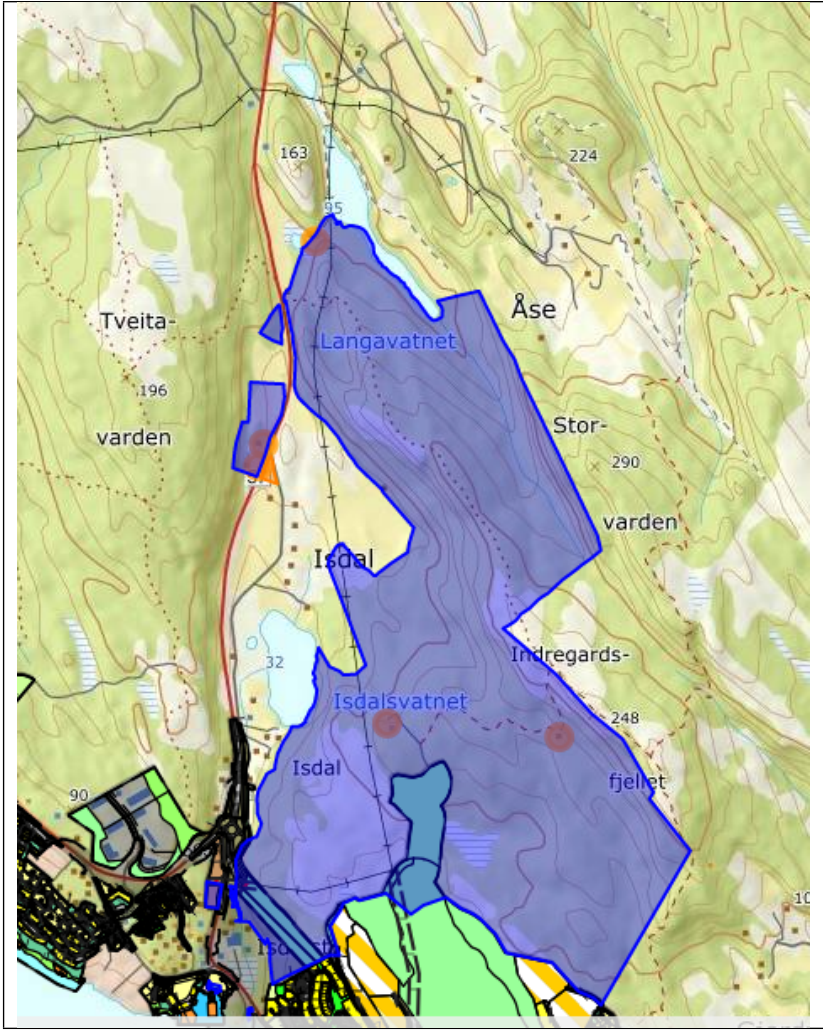
Når det gjeld alle dei andre, som det stilles spørsmål om, så er kommunedirektøren usikker på om klagar meiner alle er ugild eller om han meiner at det er gjort uriktige vurderingar i samband med sakshandsaminga. Kommunen gjer difor ikkje vidare vurdering her.

Planstatus

Eigedommen ligg i uregulert område innafor arealføremålet LNF (landbruk-natur og friluftsliv).

Kart/foto

Oversikt – gbnr 185/1

Kartutsnitt og bilete frå løyvet av 06.10.2022:

Fig. 1. Oversyn over vegtraséen. Kjelde: Endringssøknad.

Oversikt trasé og vatninntak – vedlagt tilsvaret frå søkjar. Søkar viser til: «Klagar har vassinntak i eit mindre vatn (Litflavatnet) lengre nord og om lag 1km frå Bruramyra der bekken frå Seljedalen renn ut i sørenden av Langavatnet.»

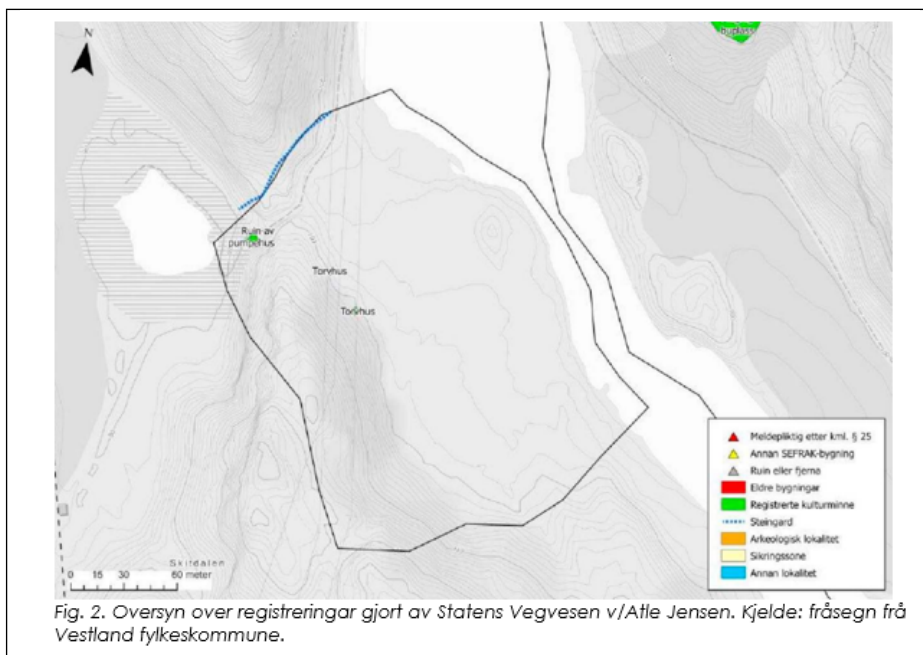
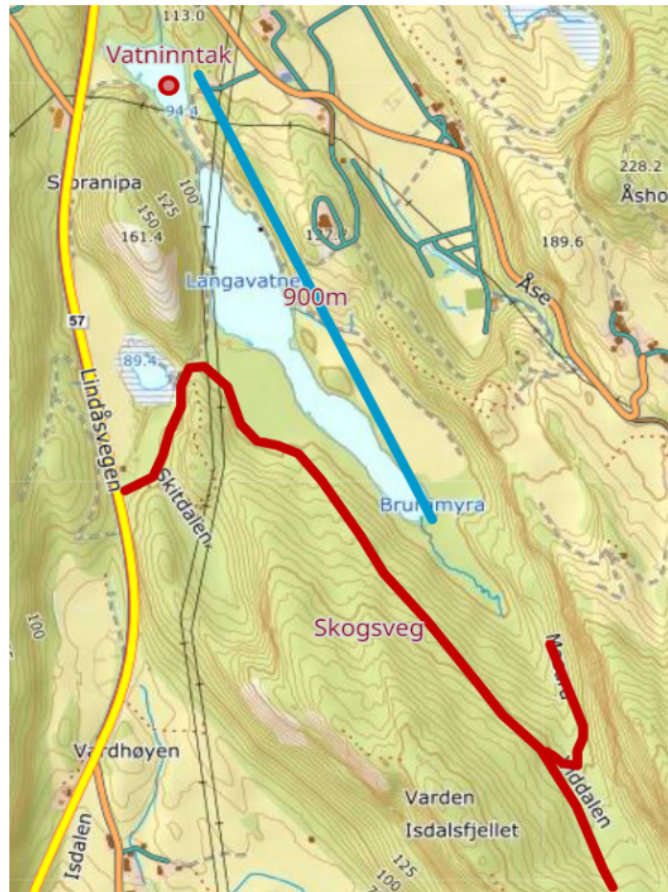
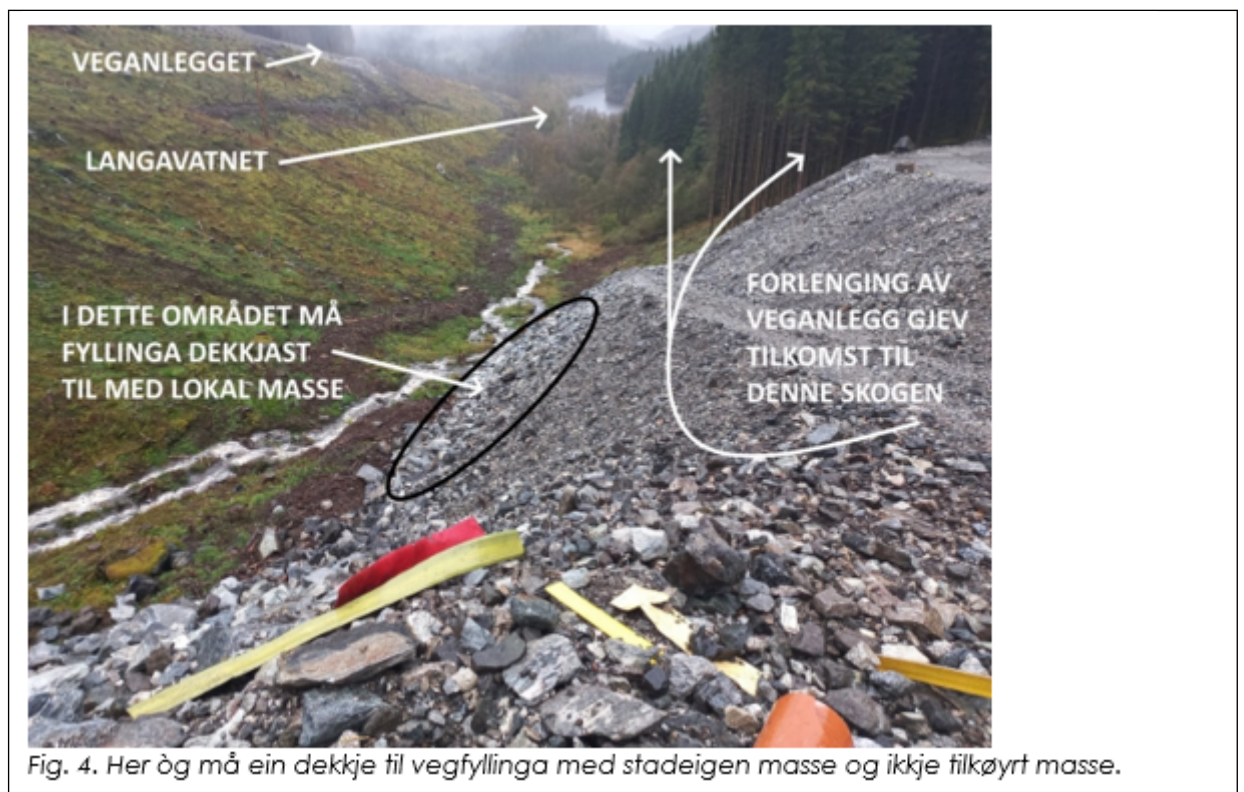
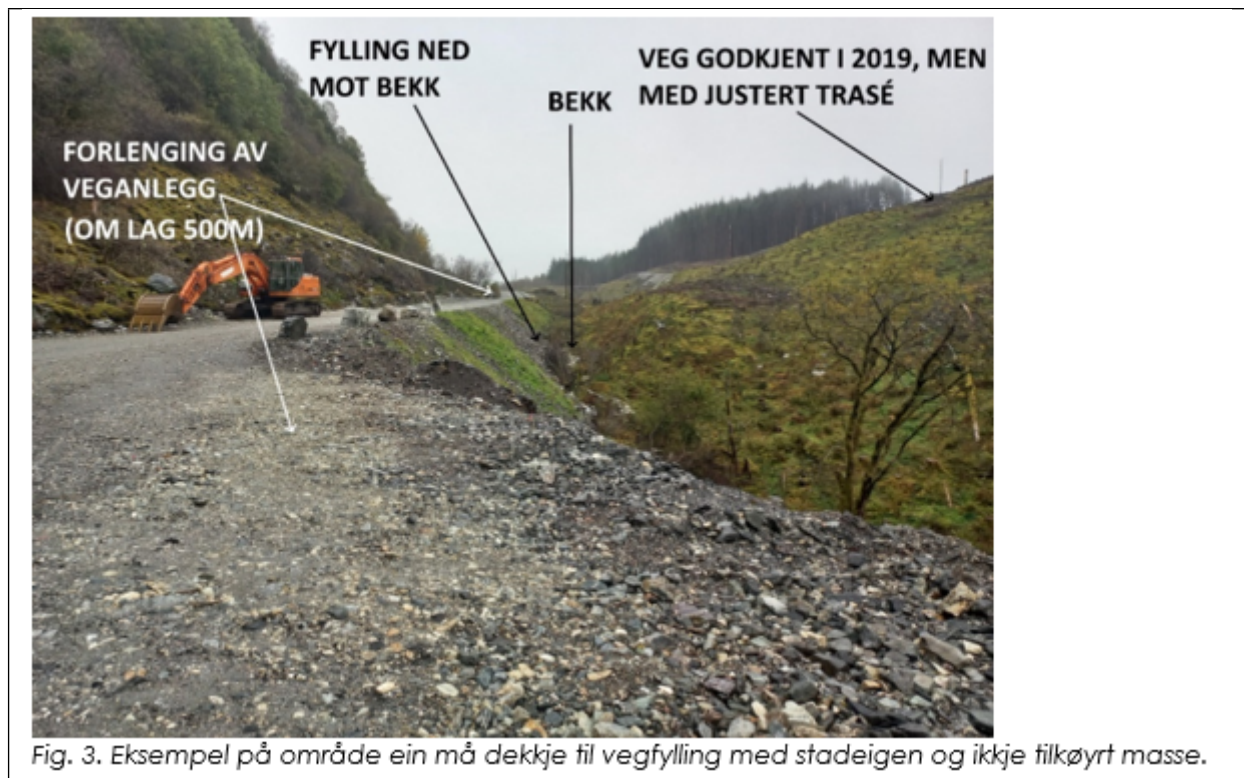

Fig. 2. Oversyn over registreringar gjort av Statens Vegvesen v/Atle Jensen. Kjelde: fråsegn frå Vestland fylkeskommune.

**FORLENGING AV
VEG MOT SØR**

Fig. 5. Også mot sør er vegen forlenga i høve opphavelig søknad. Dette er gjort for å få tak i skogen i øvst i høgre biletkant som veks oppover mot Isdalsfjellet til høgre i biletet.

Fig. 6. Vegen ligg fint til og med god terrengtilpassing i lia på andre sida av bekken.

Bilete frå klagar, Arild Aase, vedlagt klagen

Klagegrunnar

Klagen frå Naturvernforbundet Hordaland er i hovudsak grunngjeve med følgjande:

Det er i klagen vist til at Isdalvegen er bygd over lang tid og utan søknad og løyve. Dette kan ha ført til uboteleg skade på naturmangfald og kulturminne. Klagar gjer kommunen merksam på at bygging av landbruksveg utan søknad og løyve er i strid med forskrifta for landbruksveggar og følgeleg ulovleg. Det vert i den samanheng synt til landbruksvegforskrifta § 2-1 om søknadsplikt. Klagar gjer kommunen merksam på at:

«Ved slike alvorlege lovbrøt som på Isdal har kommunen iflg. forskrifta sanksjonsmoglegheiter, m.a. melding til politiet og gebyr. Vi meiner kommunen må gå til slike skritt hen».

Vidare viser Naturvernforbundet Hordaland til at miljø- og naturvern som treng rettsleg vern. Kommune forstå klagar di then at ein naturleg del av miljø- og naturvern er reint vatn, luft og jord.

Det vert vist til klagen i sin heilskap som følgjer vedlagt.

Klagen frå grunneigar Arild Aase er i hovudsak grunngjeve med følgjande:

Hovedbekymringa til klagar er avrenning frå landbruksvegen, som etter klagars syn, forureinar drikkevattnet Langavatnet. Langavatnet er drikkevattnet til bebuarane på Aase. Avdeling Landbruk, Miljø og tilsyn, Miljøretta Helsevern har vore involvert i saka.

Det vert vist til klagen i sin heilskap som følgjer vedlagt.

Tilsvaret frå Isdal Skog- og Veglag Sa c/o Hans Kristian Dolmen er oppsummert/følgd opp slik:

«Oppsummering

Vi meiner at denne saka ikkje kan sjåast på isolert, men ein må samanlikne med andre skogsveggar bygd i Lindås og Alver dei siste åra. Ein må leggje til grunn kommunen sin praksis når det gjeld rolle og sakshandsaming av bygging av skogsveggar. Sjølv om det

har skjedd ei hending med misfarging og auka avrenning av jordpartiklar i eit avgrensa tidsrom meiner vi verken omfang eller innhald er av vesentleg eller varig karakter.

Ut over det meiner vi vår uttale:

- a) Gjer greie for at bygging av skogsveg er søkt om, godkjent og gjennomført etter gjeldande praksis
- b) Skogsvegen er dimensjonert for å tåle belastninga frå dei vogntoga som skal hente tømmer, og vere sterkt nok til å tene føremålet over tid
- c) Vi meiner det er vist omsyn innan for normale rammer då det er akseptert at denne type tiltak over ein tidsavgrensa periode vil føre med seg avrenning av jordpartiklar
- d) Mottak av jord og stein er innanfor gitte løyve og tilpassa føremålet
- e) Vi har etter tilsyn, synfaring og rettleiing retta oss etter dei krava vi har fått
- f) Vi har ytt bistand til klagar i form av oppgradering av renseanlegg

Oppfølging

- a) Eventuell endring av rutinar for handsaming søknad og rettleiing må kommunen definere det, som tiltakshavar vil vi som tidlegare retta oss etter dei rammer som vert gitt
- b) Uansett er det avgjerande å gje ei tydeleg og føreseieleg avklaring då vi framleis skal gjere meir arbeid i utmarka og mange fleire skogeigarar i Nordhordland skal inn i same type prosess
- c) Miljøovervaking over tid i form av årlege vassprøvar knytt til veganlegget meiner vi er eit godt framlegg og vil be om rettleiing for når, kvar og korleis dette skal gjennomførast
- d) Naturvernforbundet burde moglegvis vere høyringspart i skogsvegsaker
- e) Det vil vere rom for å styrke naturmangfaldet når området skal plantast i att. Her vil vere gode rom for innspel
- f) Kommunen må forvente ytterlegare søknadar om restaurering av kulturminne slik grunneigarar gjer for andre delar av det samla gardsanlegget på Isdal si inn- og utmark»

Det vert vist til tilsvaret i sin heilskap som følgjer vedlagt.

VURDERING

1. Kommunedirektøren viser til vurderinga som vart gjort ved handsaminga av søknaden og legg denne til grunn. Det vart gjort følgjande vurdering:

«Formålet med landbruksvegforskrifta er å sikre at planlegging og bygging av landbruksvegar skjer på ein måte som gjev best moglege heilskapsløysingar. Samstundes skal det leggjast vekt på omsynet til miljøverdiar som naturmangfald, landskap, kulturminne og friluftsliv, omsynet til fare for flaum, erosjon og lausmasseskred og endeleg andre interesser som vert råka av vegframføringa. Vegen løyser ut/har løyst ut og gjev/har gjeve det mogleg med rasjonell hogst av skog på eigedomar tilhøyrande gnr. 185. Skogen vart planta på 60-talet og er/var forholdsvis homogen i alder. Tiltaket er såleis i tråd med føremålet i landbruksvegforskrifta.

Prinsippa i §§ 8-12 i naturmangfaldslova er lagt til grunn ved vurdering av vedtaket jf. § 7. Det er særleg lagt vekt på berekraftig bruk og vern av naturmangfald der den samla belastninga for økosystemet vert vurdert både på staden, men og i ein større samanheng. Kommunen har mellom anna søkt i naturbasen (via gardskart) og artsdatabanken. Det er ikkje gjort funn i traséen eller området i nærleiken.

Søknaden har vore sendt på høyring til Vestland fylkeskommune, Statsforvaltaren i Vestland og Alver kommune, kultur.

I si fråsegn av 29.09.2022 understrekar Vestland fylkeskommune at ein i arbeidet med landbruksvegen søkjer å ta vare på eksisterande kulturminne i området. Kulturminna vart påvist under registreringar utført av Statens vegvesen. Det gjeld tørrmurte ruinar/tuffer og steingardar – sjå fig. 2 nedanfor. Fylkeskommunen peikar vidare på at det kan vere fleire kulturminne i området enn dei som alt er påvist. Endeleg peikar dei på at skjemmaende skjeringar bør unngåast og at vege vert tilpassa så godt råd er. Ut over dette har fylkeskommunen ingen merknader, men under handsaminga i 2019 peika dei på tiltakshavar si plikt til å melde i frå ved funn av automatisk freda kulturminne jf. kulturminnelova § 8.

Statsforvaltaren i Vestland har ikkje kome med attendemeldingar i saka. Under handsaminga av den opphavelige søknaden i 2019 kom dåverande Fylkesmann i Hordaland med attendemelding. Dei peika på at ein må unngå avrenning av jordmassar til Langavatnet både under bygginga og ved hogst - referert i vedtaket frå den gong. Seinare har det i telefonsamtale med Statsforvaltar kome fram at dette er meint som at ein skal setje i verk tiltak som reduserer avrenninga mest mogleg. Dette står sjølvsagt ved lag i dag.

Tiltakshavar har òg søkt om mottak av jord for å dekkje til vegskråningar på vege. Dette vart handsama av Alver kommune 11.11.2021. Dei krav som er sette her, skal fylgjast i den vidare utbygginga av veganlegget. Krava ligg vedlagt (dokument av 11.11.21). Vi vil likevel skjerpe inn krava noko: Der vegskråningane ligg i nærleiken av vassdrag, skal stadeigen masse nyttast til å dekkje til nedre del av skjeringa (om lag 3 m oppover frå bakkenivå). Det gjeld t.d. for område som er synt i fig. 3-4 neste side.

Tiltakshavar har òg søkt om mottak av jord for å dekkje til vegskråningar på vege. Dette vart handsama av Alver kommune 11.11.2021. Dei krav som er sette her, skal fylgjast i den vidare utbygginga av veganlegget. Krava ligg vedlagt (dokument av 11.11.21). Vi vil likevel skjerpe inn krava noko: Der vegskråningane ligg i nærleiken av vassdrag, skal stadeigen masse nyttast til å dekkje til nedre del av skjeringa (om lag 3 m oppover frå bakkenivå). Det gjeld t.d. for område som er synt i fig. 3-4 neste side.

Normalt vil vi ikkje tilrå at vegfyllingane vert tilsådd då slik tilsåing inneber at plantar som eta- blerer seg, står fram som eit framandelement i høve kringliggjande vegetasjon. I dette tilfellet meiner vi slik tilsåing likevel bør gjennomførast. Dette for å få ei så rask planteetablering som mogeleg og slik redusere faren avrenning til Langavatnet.

I høve den opphavelige søknaden, er veganlegget òg forlenga mot sør – sjå fig. 1 side 1 og fig. 5. nedanfor. Dette er gjort for å få tak i skogen som syner i høgge biletkant i fig. 5.

Delen av veganlegget som alt er bygd, svarer etter kommunen sitt syn til krava i normaler for landbruksveier vegklasse 4, men med unntak av for få stikkrenner/kulvertar. Desse må dimensjonast og ha, der det er turvande, avstand i samsvar med «normaler for landbruksveier – med byggebeskrivelse».

Vidare manglar generell oppussing som jordslåing av vegskråningar etc, men det lyt vente då det ikkje let seg gjere å få gjort dette medan anleggsarbeidet elles går føre seg. Som det er synt i fir. 5 neste side, ligg veganlegget fint i terrenget.

Alver kommune meiner terrengtilpassinga er vorten betre samanlikna med den skisserte traséen i den opphavelige søknaden – sjå fig. 6 neste side.

Dei to sidearmene markert med gult i fig. 1, må byggjast på same vilkår som resten av anlegget.»

2. Det vert vist til spørsmål frå klagar, som er mottatt den 11.10.2022 og 26.10.2022. Spørsmåla er svart ut av Landbruk den 03.11.2022:

«I brev av 11.10.22 stiller Naturvernforbundet Nordhordaland 6 spørsmål i høve vurderingar kring kommunal godkjenning av landbruksveg – Isdalsvegen. I brev av 26.10. vert spørsmåla delvis teke oppatt.

Vi vil fyrst be om orsaking for at det har drege ut i tid å svare på dess spørsmåla.

Spørsmåla 11.10. med svar fylgjer nedanfor. Samstundes er spørsmåla frå 26.10. drøfta/svara på så langt ein har funne det turvande utover det som er svara på i høve spørsmåla stilt 11.10.

Vi vil presisere at svara gjeld handsaming av landbruksveg og ikkje uttak av hogst.

1. Kva tiltak er gjort for å unngå avrenning av jordmassar frå Langavatnet? Vegtraséen var opphavelig tenkt lagt lenger ned mot Langavatnet og over til område «B» derifrå. Mellom anna for å redusere faren for avrenning av jordmassar, vart traséen lagt lenger bort frå vatnet. Dette vart gjort i samråd med kommunen. Det initierte at ein laut byggje ein sidearm av vegen på austsida av dalsøkket som går ned mot (mot nord) Langavatnet. Dalsøkket vart då kryssa vesentleg lenger sør (lenger vekk frå Langavatnet) enn kva den opphavelige planen la opp til.

For å ha eit velfungerande veganlegg, er det viktig med stikkrenner under vegen. Under framføringa av vegen har tiltakshavar lagt minimalt med stikkrenner. Dette vart gjort for å redusere faren for avrenning mot Langavatnet. Når veganlegget er om lag ferdig, vil det i ettertid verte lagt fleire stikkrenner. Ei slik løysing vil fordyre prosjektet, men etter vårt syn vil det verke avbøtande i høve faren for eventuell avrenning i anleggsperioden før terrenget har fått «sett seg».

I høve jorda som skal leggjast oppå fyllinga er det, mot det som er normalt for slike saker, sett krav om å så til skråningane. Dette for å leggje til rette for ei raskast mogleg etablering av plantedekke og slik ytterlegare redusere faren for avrenning.

I dei områda vegfyllinga kjem nærast vassdrag, er det sett som vilkår at lokale massar skal nyttast nærast vassdraget. Dette for å ytterlegare sikre seg mot eventuell avrenning.

2. Kva konsekvensvurderingar er gjort i høve naturmangfald jf. naturmangfaldslova § 8-12? Meiner kommunen vurderingane er tilstrekkeleg? Søknaden om lenging av veganlegget/flytting av traséen vart sendt til uttale hjå Statsforvaltar.

Statsforvaltaren har tidlegare peika på at avrenning av jordmassar til Langavatnet både under bygging og når hogst vert gjennomført, må unngåast. Dette vart òg teke med som vilkår for vedtaket. Statsforvaltaren har i ettertid avklart at med fråsegna «unngå avrenning» meinast at tiltakshavar så langt det let seg gjere, skal setje i verk tiltak som reduserer faren for avrenninga mest mogleg. Dette går fram på side 3 nest siste avsnitt i saksutgreiinga som vedtaket er tufta på.

Utover dette har kommunen gjort søk i artsdatabanken og i naturbasen via gardskartet. Det var ikkje gjort funn i traséen eller i nærleiken av denne.

Sakshandsamar med kompetanse innan vassmiljø og naturmangfald var på synfaring før endringsvedtaket vart fatta.

Kommunen meiner desse vurderingane er tilstrekkeleg i høve naturmangfaldslova §§ 8 – 12 for å fatte vedtak, noko som òg kom fram i saksutgreiinga.

3. Er risiko og konsekvensar for vassmiljøet i Langavatnet og Fiskesetvatnet vurdert?

Slik kommunen ser det, vil det alltid vere ei naturleg avrenning mot vassdrag. Tiltaket skjer i ein avgrensa tidsperiode og vassdragsmiljøet har eit godt lag til å rette opp eventuelle ureiningar. I Odelsting prop nr. 11 heiter det mellom anna: «Det erkjennes at tiltak i skogbruket kan føre til inngrep, forurensing og støy». Sjå utklipp nedanfor.

Norsk Lovkommentar

Ved Hans Chr. Bugge. Noten er sist hovedrevidert 05.11.2021.

Bestemmelsen omfatter alle sider ved vanlig skogbruk, herunder sprøyting, gjødsling, opparbeidelse av plantefelt og fløting, men ikke videre bearbeiding av trevirke. Det erkjennes i forarbeidene at moderne skogsdrift og hugstmetoder kan føre til omfattende inngrep i naturen og kan føre med seg luft- og vannforurensninger samt støy, men det sies samtidig at «forurensninger fra skogbruk bør være lovlige så langt ikke noe annet er fastsatt ved forskrift» (Ot.prp. nr. 11 (1979-80) s. 100). Større deponier

Vi minner òg om ordlyden i ureiningslova § 8 der det går fram at det for tiltak i fiske, jord- og skogbruk er gjeve avgrensingar i plikta til å unngå ureiningar. Tilsvarende gjeld dette for mellombels anleggsverksemd. I høve at det er gjort så mange avbøtande tiltak som er nemnt ovanfor, såg vi ikkje grunn til å utarbeide forskrift om dette, noko som står ved lag.

I dette tilfellet er det i all hovudsak brei avstand mellom Langavatnet og tiltaksområdet. Ut over dei avbøtande tiltaka nemnt ovanfor, har tiltakshavar sendt inn vassprøver dagsett 05.01.22. Dette er einaste vassprøva kommunen har teke i mot i denne saka. Saka vart før tilleggsvedtaket i 11.11.2021 vurdert av fagperson i kommunen med brei kompetanse innan vassmiljø og naturmangfald.

4. Vi har registrert tilkøyrd ureina jordmassar i tiltaket, m.a. svartelista framandartar. Kvifor er det ikkje gjeve løyve til berre stadbundne jordmassar.

Vi har i vårt brev av 11.11.2021 sett krav til handteringa av massar. Dette brev låg ved som kopi til løyvet. Eit av vilkåra for løyvet er at tiltakshavar er ansvarleg for å fylgje dei krav som kom fram i dette brevet. Kommunen har ikkje godkjent bruk av ureina massar i prosjektet.

Vi vil òg peike på at ved å køyre til massar, reduserer ein gravearbeidet i området i samband med veganlegget. Dette reduserer såleis inngrepa kring veganlegget.

5. Meiner kommunen at vegklasse 4 og svært store fyllmassar og landskapsinngrep er naudsynt for å løyse ut den relativt avgrensa skogen på B (sjå kart i løyvet med oversyn over vegtraséen)?

Tilleggsvegen er søkt om og godkjent som vegklasse 4. For å få ei tilfredstillande og rasjonell utkøyring av tømmeret, er det etter kommunen sitt syn ein fornuftig vegklasse å byggje vegen i dette tilfellet. Ein god og tenleg snuplass har òg med tryggleiken til

dei som arbeider i samband med transport av tømmeret å gjere. Etter kommunen sitt syn, ligg vegen godt i terrenget. Som avdempande tiltak i høve inngrepa i landskapet, er det i vedtaket sett krav om at vegskråningane skal jordslåast.

Det er òg ein føresetnad at ein i framtida (om 60 – 70 år) òg kan ta ut skog utan nye inngrep.

6. Meiner kommunen at kulturminnekartlegginga og -vurderinga er tilfredstillande og tilstrekkeleg?

Til liks med Statsforvaltaren vart saka sendt på høyring til fylkeskommunen, kulturavdelinga og internt i Alver kommune, kultur. Fylkeskommunen hadde ikkje merknader utover det som kjem fram i saksutgreiinga. I si fråsegn peika fylkeskommunen på kartlegginga av kulturminne utført av Statens vegvesen og at denne kartlegging og registreringane der, skulle takast omsyn til. Dette vart teke inn som vilkår for vedtaket. I tillegg kjem tiltakshavar si plikt til å stogge arbeidet og melde i frå til fylkeskommunen ved funn av kulturminne. Sistnemnte vart òg teke inn som vilkår i vedtaket.

I brevet av 26.10.22 spør de i pkt. 2 om Alver kommune er samd i at klageretten er kraftig uthola slik tiltaket er gjennomført? Svaret på dette er nei. Sakshandsaminga har fylgt vanlege prosedyrer.

I pkt. 3 stiller de spørsmål om «Kvifor er det ikkje i løyvet sett vilkår om «miljøforsvarlege teknikkan» for å unngå avrenning av forureinande jordmassar til Langavatnet? Skal det vere opp til tiltakshavar å finne avbøtande tiltak?»

Kommunen har ikkje vurdert hogsten, men veganlegget.

Pkt. 4.

Har Statens vegvesen og kommunen vore under tidspress slik at tiltaket på Isdalsfjellet har stått fram som ei føremålstenleg løysing for å bli kvitt massane? Kan det ha ført til overdimensjonering og at kommunen har sett gjennom fingrane med at tiltaket har vore gjennomført utan løyvet.

Dette er tilhøve vi ikkje kjenner oss att i. På generelt grunnlag vil vi peike på at kommunen er oppteken av at overskotsmasse skal brukast på ein nyttig måte.

Konklusjon:

Alver kommune meiner at dei krav som er naturleg å stille i høve omsynet til miljø- og kulturinteressene er sett og at dette samsvarar med intensjonane i gjeldande regelverk. Landbruksvegen er godkjent for å ta ut skogen.»

3. Det vert vist til kommentar til klage frå Naturvernforbundet Hordland gjeve av Landbruk:

«I klagen tek Aase punktvis opp fleire tilhøve.

1. Klage på løyve til tiltak som er i konflikt med privat drikkevatt for nabobygda til Isdal. Klagar krev at ulovleg tiltak må fjernast og sikrast motavrenning i attendeføringstida.

Kommunen sin merknad:

Kommunen ser ikkje nokon grunn til å krevje anlegget fjerna. Det er sett krav om og gjennomført avbøtande tiltak som skal redusere faren for avrenning. Viktigast tiltak er lenger avstand til Langavatnet for store delar av anlegget i høve den opphavelige godkjenninga frå 2019. Eit anna viktig tiltak er at stikkrenner ikkje vart laga før vegen elles vart bygd. Dette er ikkje vanleg framgangsmåte for slike vegprosjekt, men det vart gjort i dette tilfellet for å redusere faren for avrenning i anleggsperioden.

Det har òg vore halde fleire synfaringar frå kommunalt hald undervegs i anleggsarbeidet.

2. Klage på at det ikkje er sendt nabovarsel til råka naboar av vegprosjektet. Nabovarsel hadde gjeve rom for kommentering av kulturminne, sårbarheit i naturen, avtale om vassprøvetaking av drikkevattnet, beredskap, tiltak for å unngå avrenning o.s.v.

Kommunen sin merknad:

I forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier § 2-3 Innhaldet i søknaden står det i 2.ledd: «Søkeren skal på forhånd ha underrettet de som blir berørt av veiltiltaket og gi opplysninger i søknaden om at dette er gjort.» Kommunen har oppfatta det slik at naboar på Aase har vore kjent med tiltaket jf. korrespondanse i saka og synfaringar. Det står ikkje eksplisitt i regelverket at nabovarsel skal gjennomførast slik som t.d. for saker som vert handsame gjennom plan- og bygningslova.

3. Klage på ulovleg bygging av landbruksveg og snuplass av trasé B i søknaden 29.08.2022. Aase kan dokumentere at veganlegget var ferdig før søknaden vart sendt inn.

Kommunen sin merknad:

Det stemmer at i alle fall store delar av veganlegget var ferdig før nemnte søknad vart sendt kommunen. I slike tilfelle vert søknaden handsama som om tiltaket ikkje var bygd på søknadstidspunktet. Dette for å få ei vanleg handsaming av tiltaket der naudsynte vilkår m.m. vert sett. Dette er òg viktig for å få tiltaket i ordna former når det elles kunne ha vorte godkjent før oppstart.

Kommunen ser at dette ikkje er ideelt, men meiner det er den beste løysinga i slike tilfelle.

4. Klage på øydeleggingar av kulturminne på Søråsstien, Mosura, Isdalen mot Gjervik ved ulovleg bygd vegtrasé/steindeponi B. Klagar peikar på at han, sidan vegen vart ferdig før søknaden vart sendt, ikkje kunne kommentere og informere om kulturminne i området. Det vert òg vist til at Statens vegvesen ved Atle Jensen, ikkje hadde gjort undersøkingar i samband med vegprosjektet Isdalsvegen. Statsforvaltaren (tidlegare Fylkesmannen) har i si høyring kommentert at det kan vere fleire kulturminne i området enn kva som er påvist.

Kommunen sin merknad:

Kommunen forstod at Staten vegvesen ikkje kartla mykje av området som er i berøring med Isdalsvegen. Til det ligg området for langt borte frå offentleg veg at det ikkje vil vere naturleg for SVV å gjere ei slik undersøking der. Det vart likevel teke med eit

punkt om dette i vedtaket for å vere sikker på at ikkje noko fall ut. Søknaden vart elles sendt på høyring til Vestland fylkeskommune, kultur, idrett og inkludering. Tilsvarande vart den òg sendt på høyring til Alver kommune, kultur. Det kom ikkje merknader frå nokon av desse høyringspartane utover at tiltakshavar er pliktig til å melde frå om ein kjem over eventuelle funn av kulturminne. Det er såleis tiltakshavar som har ansvaret med å fylgje opp sitt prosjekt i høve kulturminne/kulturminneinteressene.

5. Klage på dei faglege vurderingane ved landbrukskontoret, miljø og tilsyn og miljøretta helsevern om å ikkje fylgje vilkår og krav til å unngå ureining til Langavatnet både ved vegbygging og hogst. Klagen gjeld òg manglande oppfylging av innkomne bekymringsmeldingar og varslar med dokumentasjon.

Kommunen sin merknad:

Kommunen v/landbruk har, så langt det let seg gjere innanfor regelverket som gjeld landbruksdelen, fylgt opp dei merknadane som har kome inn. Dette er m.a. gjort ved å setje vilkår/ending av trasé o.s.v. som gjeld avbøtande tiltak i høve ureiningsfaren. Dette var då òg gjort av tiltakshavar under bygging. Alver kommune, landbruk kan ikkje svare for kva vurderingar andre avdelingar i kommunen har gjort.

6. Klage på krav om å ta vassprøver årleg og registrere drikkevatnet hjå Mattilsynet sine kart.

Kommunen sin merknad:

Kommunen v/landbruk har, med utgangspunkt i påstandane om ureining knytt til vassuttak, funne det naturleg at påstanden vert dokumentert. Dette har ikkje noko med generell vassprøvetaking å gjere, men er meir å sjå på som dokumentasjon i høve ureininga som Aase hevdar har funne stad. Vi har slik sett ikkje pålagt Aase å ta vassprøver. Dette var meint som eit råd i høve det å dokumentere påståtte endringar i vasskvaliteten over tid.

Vi meiner at saka ut frå landbruksvegforskrifta ikkje kunne vore handtert på annan måte. Vi syner i så måte til ureiningslova § 8, pkt. 1 der det går fram at det er avgrensingar i plikta til å unngå ureining for mellom anna landbrukstiltak. Dette vil sjølvsagt ikkje sei at det er «fritt fram» for ureining i slike saker. Tiltak for å redusere vart vurdert i sakshandsaminga av saka.

7. Klage på at løyvet ikkje inneheld informasjon om drikkevatnet, ivaretaking og krav til tiltak for å unngå, varsling og beredskapshandtering ved avrenning, avbøtande tiltak ved avrenning, kompensasjon av arbeid/kostnader påført tredje part/nabo.

Kommunen sin merknad:

At tiltakshavar har hatt utlegg og arbeid i denne saka, ser vi på som eit privatrettsleg tilhøve mellom tiltakshavar og nabo. Vi kan såleis ikkje ta stilling til det. Det er òg slik at tiltakshavar er ansvarleg for eventuelle ulemper. Kommunen har sett krav om avbøtande tiltak så langt vi finn det turvande, men det er likevel tiltakshavar som er ansvarleg for ev. ureining.

8. Klage på ulovleg utbygging av utviding mot sør for landbruksveg og stor lasteplass (steindeponi) i enden av trasé A. Dette er overdimensjonert landbruksveg og det var ferdig før søknad vart levert.

Kommunen sin merknad:

Tiltaksvegen er søkt om og godkjent som vegklasse 4. For å få ei god og rasjonell utkøyring av tømmeret, er det etter kommunen sitt syn naudsynt å byggje vegen i dette tilfellet og av ein standard som oppfyller krava i vegklasse 4. Terrenget vegen ligg i er ur. Skulle ein gått lenger inn i bakken og slik redusert skjeringa, kunne ura vorte ustabil. Det er naturleg å sjå dette i samanheng med skjeringa. Ein god og tenleg

snuplass har òg med tryggleiken til dei som arbeider med transport av tømmer å gjere. Som avdempande tiltak i høve det visuelle av inngrepa i landskapet, har kommunen sett krav om at vegskråningane skal jordslåast.

Vi ser at fyllinga vart noko «svulstig», men i lys av det ovanfor ståande meiner vi dette ga ei god løysing totalt sett. Etter kommunen sitt syn var det ikkje aktuelt å vurdere fjerning av vegfyllinga.

Vi er ikkje samd i utsegna «steindeponi».

9. Klage på kommunen si handsaming.

Kommunen sin merknad:

Alver kommune, landbruk kan ikkje kommentere kva personar i namngjevne stillingar skulle ha gjort/ikkje skulle ha gjort.

10. Klage på ulovleg bygd vegarm over jorddeponi. Vegen er 80-100m lang. Klagar ber om at vegen vert fjerna p.g.a. avrenning til Langavatnet.

Kommunen sin merknad:

Sjå pkt. 11 og 17. I tillegg vil vi peike på at det i fyrste rekkje er hogsten som gjev eventuell avrenning i form av humus ved slikt arbeid og ikkje til køyrte massar. I all hovudsak ligg veganlegget med vegetasjonssone mot vassdrag, noko som klårt reduserer faren for avrenning mot vassdraget.

11. Klage på jorddeponi. Vassverkeigar varsla 19.05.2021 landbrukskontoret om tilføring av store mengder jord rundt tre veker før varslinga. Løyvet for å ha mottak av jordmassar vart gjeve 11.11.2021. Klagar krev at til køyrte jordmassar som ikkje er frå E39-prosjektet etter 11.11.2021 vert fjerna. Dette då til køyrt masse før løyvet vart gjeve mest sannsynleg er ureine og i konflikt med vasskjelda.

Kommunen sin merknad:

Alver kommune, landbruk vil presisere at tiltakshavar har fått krav om å dokumentere at massane brukt i vegprosjektet ikkje er ureina. Dette gjeld, naturleg nok alle massane brukt i vegprosjektet, uavhengig av dato når dei vart brukt.

12. Klage på at Alver kommune ikkje fylgjer opp varslar om ulovlege tiltak og tipp av ureine tilførde massar av jord og stein over 2,5 år. Det gjeld både massar brukt i trasé A og B. Massane inneheld hageavfall, framande artar, betong asfalt, stål, plast med meir.

Kommunen sin merknad:

Alver kommune landbruk har merka seg varsla og har vurdert dei før vedtak vart gjort. Mellom anna fann ein ikkje noko som tyder på framande artar i området under synfaring 02.02.2021. I til køyrte massar kan det tidvis vere ein del framandelement. Vi har fått opplyst at tiltakshavar har rutinar for å fange opp dette. Dette kjem òg fram i fig. 1 nedanfor der slike framandelement er sortert ut for bortkøyring.

Fig. 1. Vi ser eksempel på framandelement som er sortert ut og skal køyrast bort.

13. Klage på at avdelingsleiar brukar skjønn i si vurdering av slike inngrep i naturen. Klagar kan dokumentere at dette ikkje er tilfelle då ureininga ikkje handlar om humus, men om finstoff i avrenning frå vegbygging. Dette har vorte utført i periodar med stor nedbør. Sand og grus frå stein, asfalt og betong fyller Langavatnet med ein brun- og gråfarga masse, noko som òg gjeld dei til køyrte jordmassane. Klagar krev òg gjennomgang av alle vurderingar gjort i denne saka der Alver kommune har vorte påverka .

Kommunen sine merknader:

Alver kommune, landbruk vil presisere at regelverket opnar for bruk av skjønn i slike saker.

Vi meiner òg at noko avrenning frå eit vegprosjekt av denne storleik, må kunne påreknast. Skulle ein ha 0-utslepp i slike saker, vil dette leggje «lok oven» alle vegprosjekt. Vi syner igjen til ureiningslova § 8.

Vi syner òg til saksutgreiing av 06.10.22 der det går at Statsforvaltaren i si attendemelding under handsaminga i 2019, meinte at det skal setjast i verk tiltak som reduserer avrenning mest mogleg. Det var ikkje meint som eit krav om 0-utslepp. Ved ein inkurie vart dette ikkje presisert godt nok i vedtaket av 06.10.22.

14. Klage på at Alver kommune skiftar «fagtaktikk». Etter synfaring 02.02.2021 konkluderte landbrukskontoret med at vegtrasé A skulle trekkjast bort frå Langavatnet. Vegtrasé B, som går over 500m, vert no lagt over og langs med den viktigaste avrenningselva mot Langavatnet. Dette skiftet ynskjer klagar å få fagleg vurdert og forklart.

Kommunen sin merknad:

I vurderinga er dei samla ulempene vurdert opp mot føremålet med veganlegget. Etter kommunen sitt syn vart det ei betre løysing totalt sett, m.a. vurdert opp mot miljøinteressene, lagt til grunn at å trekkje store delar av vegen lenger bort frå Langavatnet ville gje ei best mogleg løysing. Så vart det slik at vegen nordover på austsida av elva mot Langavatnet, kom nær vassdraget. Det var såleis ei samla vurdering som låg bak denne endringa og ikkje eit «skifte i fagtaktikk» som klagar kallar det. Sjå òg pkt. 1 og 5.

15. Klage på at Alver kommune ved sakshandsamar og avdelingsleiar for landbruk kan gje løyve til eit alt ferdig bygd anlegg.

Kommunen sin merknad:

Sjå pkt. 3.

16. Klage på at løyvet ikkje skildrar at trasé B alt er utført før søknaden om tiltaket vart sendt 29.08.2022. Det vil sei at tiltakshavar ikkje har utført tiltaket etter dåverande Fylkesmannen sine påteikningar at skjemmande skjeringar bør unngåast og vegen vert tilpassa så godt råd er.

Kommunen sin merknad:
Sjå pkt. 3.

17. Klagar på at Alver kommune gjev løyve til å tippe tilførde jordmassar langs den ulovleg bygde landbruksvegen.

Kommunen sin merknad:
Å køyre på jordmassar vil dempe den visuelle effekten som òg er negativ. Det er vanleg å setje slike krav til veganlegg av denne type. Før plantedekke får etablert seg, vil det naturleg nok kunne skje noko transport av jordmassar. Dette er i så fall over eit avgrensa tidsrom. Normalt ynskjer vi at plantedekke skal etablere seg naturleg. For å redusere tidsrommet før plantedekke har etablert seg, har vi i dette tilfellet sett krav om å så til vegfyllingane.
Alver kommune, landbruk vil understreke at løyve er gjeve og at veganlegget ikkje er ulovleg.

18. Klage på at ein ikkje set drikkevatn inn i kommunen sitt kart som omsynssone for privat drikkevatn. Det vert òg klaga på at det ikkje ligg føre skildringar av korleis ein skal ta i vare drikkevatnet, naturen og miljøet kring dette, etter ferdigstilling av prosjektet. Auka ferdsel/bruk av vegen som turveg vil medføre auka ureining med tilsig mot drikkevatnet. Klagar krev at Alver kommune skal merke sine kart og stille krav til at tiltakshavar set opp skilt og merking der ferdsel i området tek omsyn til nedslagsfelt og avrenning til drikkevasskjelda i Langavatnet.

Kommunen sin merknad:
Å merke av omsynssone på kart må andre enn landbruksavdelinga ta stilling til. Ferdsel i utmark skal skje/er regulert innanfor gjeldande lovverk som lov om friluftsliv § 11 der òg miljøinteressene er omtala.

19. Klage på at det skal tippast jord i skråningar for å dekkje til dei 15-20m høge steinskjeringane som har direkte avrenning til den største oppsamlingselva for avrenning.

Kommunen sin merknad:
Sjå pkt. 17.

20. Klage på at det ikkje ligg føre informasjon, kontraktskrav , oppmodingar og krav til skogentreprenør vedkomande kunnskap om privat drikkevasskjelde i Langavatnet og vidare kor utsett vasskjelda er ved arbeidet i/på Isdalsfjellet i løyvet som vart gjeve 28.03.2019.

Kommunen sin merknad:
Tiltaket vart vurdert av fagperson med økologisk kompetanse. Vi vil òg peike på at det òg ligg til tiltakshavar å fylgje PEFC-standard. Dette er ei skogsertifisering mellom skogeigarar og Staten med fokus på miljøinteressene ved skogsdrift. Sertifiseringa gjev føringar på korleis ein avverkar skog på ein miljøforsvarleg måte.

I del to av klagen hevdar klagar at han har fått mange usaklege kommentarar frå Landbrukskontoret ved Laila Bjørge. Han hevdar att Laila Bjørge har sagt: « du må tole

jord i vatnet» og du må skjønne at dersom vi ikkje hadde fått køyrd desse massane frå Knarvik til Isdalsfjellet, så hadde det ikkje vorte rundkøyring i Knarvik.

Laila Bjørge har ikkje gitt ein slik kommentar, og avviser dette som feilsitering.

Utover dette finn ikkje landbruksavdelinga det rett å kommentere del 2 i klagen. Dette då innhaldet er knytt direkte til personar tilsett i kommunen og/eller er svarta ut ovanfor.

Oppsummert:

Alver kommune, landbruk meiner vi har handsama denne saka innanfor gjeldande lovverk og praksis som gjeld for slike saker.»

4. Det vert vist til kommentar til klage frå Arild Aase gjeve av Landbruk:

«Dekningsområde for vegen er på 300 daa og er synt i fig. 1. (registrert i samband med søknad i 2019 – i sakssystemet ØKS)

Avverka tømmer opp mot 20.000m³.

Det er plikt til forynging for skogsareal der ein avverkar tømmer.

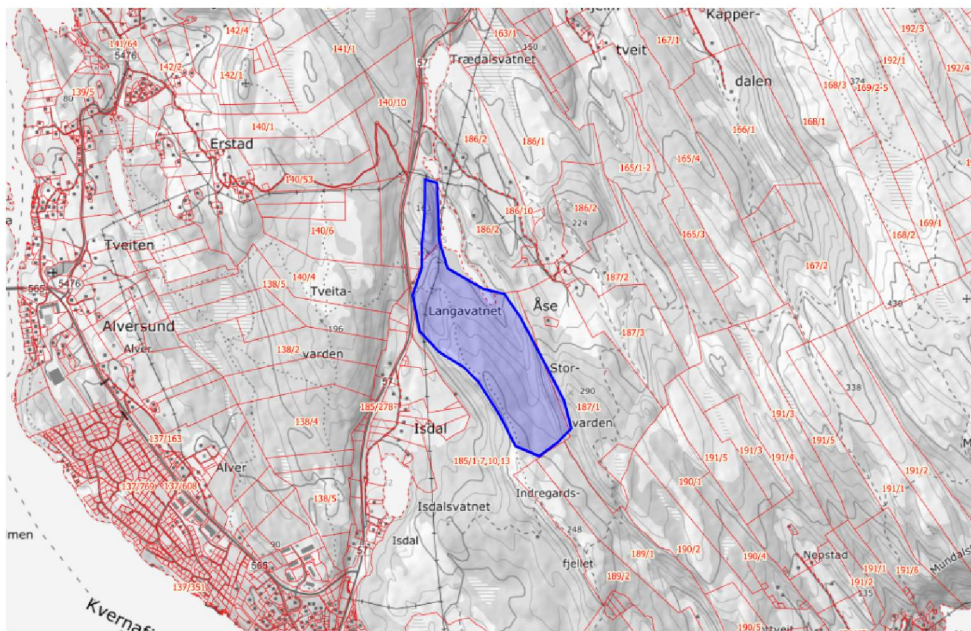

Fig. 1. Vegen sitt dekningsområde.

1.Handsaming av søknader der tiltaket er alt gjennomført/delvis gjennomført;

Dette vert gjort for å få eit formelt vedtak i saka.

Vedtaket vert tufta på vurderingar som om anlegget ikkje er starta opp. Vi kan då leggje føringar på avslutninga og mellom anna knyte dette opp til miljø- og kulturinteressene. Vi er sjølvsagt samd i at veganlegg skal vere søkt om og godkjent før anleggstart.

Når ein planlegg ein stor hogst som i dette området ser ein på heile dekningsområde samla. I dette tilfellet er det eit stort og viktig skogområde med større tømmermengder som skal ut – bortimot 20.000m³ tømmer. Ein planlegg ikkje vegen i detalj på same måte som andre veganlegg eks. Statens vegvesen sine veganlegg. Ein ser slik sett på eit større område der detaljane i t.d. endeleg lineføring vert lagt i samband med vegbygginga. Som oftast, som i dette tilfellet, vert det gjort i samråd med kommunen. Både det skogtekniske for korleis hogsten skal gjennomførast og kva område som

treng vegutløysing. Det må òg vere snuplass for tømmerbil og interne driftsveggar. Når ein får inn veksøknad vert den sendt på høyring – både trasé og dekningsområde vert sjekka i høve til tilgjengelege databasar med tanke på natur- og kulturverdiar. Når arbeidet vert sett i gang kan det oppstå endringar som val av trasé og slik som her at vegen var forlenga i staden for å ta ut tømmer med hogstmaskin/lastbærar med køyrespor i terrenget.

Nabovarsel:

I forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier § 2-3 Innhaldet i søknaden står det i 2.ledd: «Søkeren skal på forhånd ha underrettet de som blir berørt av veiltiltaket og gi opplysninger i søknaden om at dette er gjort.» Kommunen har oppfatta det slik at naboar på Aase har vore kjent med tiltaket jf. korrespondanse i saka og synfaringar. Det står ikkje eksplisitt i regelverket at nabovarsel skal gjennomførast slik som t.d. for saker som vert handsame gjennom plan- og bygningslova.

2. Massedeponi kamuflert som landbruksveg.

Klagar peikar på at store delar av vegen ber preg av deponi og at dette samsvarar dårleg med det som vart lagt til grunn i vårt vedtak av 11.11.2021. Det vert òg klagt på at massen som er køyrt til anlegget, er ureina.

Vi er usamde i at vegaanlegget ber preg av «deponi». «Deponiet» er naudsynt fyllingsfot til vegaanlegget.

Alternativ til høg fyllingsfot var å gå meir inn i terrenget med dei miljøulemper det medfører. Å gå meir inn i terrenget for sidevegen på austsida av Fiksetelva kan òg gjere urda der meir ustabil, noko som kan gå ut over tryggleiken, men òg gje auka risiko i høve uheldige miljømessige sider t.d. i form av utløysing av skred.

Massar som vert køyrt til eit anlegget skal handsamast og ha den kvalitet som kjem fram i vårt brev av 11.11.2021. Det ligg til tiltakshavar å sjå til at krava sett i vårt brev av 11.11.2021 vert oppfylt. Alver kommune, landbruk vil presisere at tiltakshavar har fått krav om å dokumentere at massane brukt i vegprosjektet ikkje er ureina. Dette gjeld, naturleg nok alle massane brukt i vegprosjektet, uavhengig av dato når dei vart brukt.

Alver kommune landbruk har merka seg varsla og har vurdert dei før vedtak vart gjort. Mellom anna fann ein ikkje noko som tyder på framandelement i området under synfaring 02.02.2021. I til køyrte massar kan det tidvis vere ein del framandelement. Vi har fått opplyst at tiltakshavar har rutinar for å fange opp dette. Dette kjem òg fram i fig. 1 nedanfor der slike framandelement er sortert ut for bortkøyring.

Fig. 1. Vi ser eksempel på framandelement som er sortert ut og skal køyrast bort.

Vi vil òg syne til ureiningslova § 8 som peikar på at mellom anna landbruk er unnateke for «vanleg» ureining. Vi kan ikkje sjå at dette vegprosjektet har medført uvanleg ureining. Utover dette syner vi til vårt skriv til Natur-vernforbundet Nordhordaland av 30.11. 2022, pkt. 5.

For å få ein rasjonell utkøyring av tømmeret, er det naudsynt med ein veg av denne standarden. I tillegg er det viktig med ein god snuplass for hogstmaskin/tømmerbil med hengar som oppfyller krav til slikt veganlegg. Krava for snuplass for vegklasse IV finn ein i «normaler for landbruksveier – med byggebeskrivelse» pkt. 3.4.14 snuplasser.

Vårt inntrykk av klagen er at det vert sett fram ikkje dokumenterte påstandar som «..har ført og fører høgst sannsynleg til større avrenning av jordmassar til Langavatnet». Generelt sett vert det då, på eit fagleg grunnlag, utfordrande å ta konkret stilling til klagen.

3. Manglande vurdering etter naturmangfaldslova.

Vurderingar gjort etter naturmangfaldslova er dei same som vert gjort i alle slike saker. Ved ein inkurie kom dette ikkje så godt fram i saksutgreiinga slik meininga var. Det betyr likevel ikkje at vurderingane ikkje er gjort. Vi ser, naturleg nok, at dette skulle ha kome betre fram. Vi har slik sett lagt det inn i våre rutinar for liknande saker framover. Men det går fram i sjølve vedtaket at vurderingane er gjort.

I denne konkrete saka har det vore gjennomført fleire synfaringar av kommunen med kompetanse både innan landbruk, miljø og økologi. Det har vore halde synfaringar langt ut over det som har vore vanleg i slike saker. Vilkåra som er sett i høve miljøinteressene er tufta på vurderingane etter naturmangfaldslova. Det er dette som ligg i omgrepet miljøforsvarlege teknikkar. Døme er å vente med stikkrenner til anlegget er ferdig, krav om å så til fyllingar, trekke veganlegget bort frå vassdrag så langt det let seg gjere og å unngå køyrespor ved å byggje sidevegar.

4. Krav.

A. Sanksjonar mot tiltakshavar:

Klagar meiner lovbrotet er forsetteleg og at kommunen må melde lovbrotet til politiet. Alver kommune peikar på at det skal vere ein viss terskel for å melde tiltak etter landbruksvegforskrifta til politiet. I dette tilfellet vart endringane gjort i samråd med kommunen sin representant. Det ville, etter vårt syn, stå fram som underleg å melde dette til politiet.

B. Betre sakshandsaming:

Ovanfor har vi alt svara ut landbruksavdelinga i kommunen sitt syn på at vi har «sett gjennom fingrane på at tiltaket er gjennomført utan løyve», manglande nabovarsel og bruk av sanksjonar. Alver kommune, landbruk og naturvernforbundet har ulik oppfatning av skade/skadepotensiale i kjølvatnet av drifta av anlegget. Vi har ikkje motteke dokumentasjon på tap av kulturminne eller naturmangfald. Klagen er slik sett vanskeleg å ta stilling til.

Vi vil peike på at vegen er ein føresetnad for framtidig skogsdrift og inneber slik sett reduksjon av naturinngrep i framtida.

Alver kommune arbeider kontinuerleg med å betre rutinane og vil ta med seg dei innspel som er komne inn i vårt vidare arbeid.

Vi vil òg peike på at det ligg mykje arbeid i form av vurderingar til grunn som ikkje alltid kjem fram i saksutgreiinga. Vi kjenner oss ikkje att i påstandar om at skogsvegbygging er eit ålment problem i Nordhordland.

C. Ny vurdering etter naturmangfaldlova:

Vi ser ikkje grunnlag for å gjere ei ny vurdering. Den er alt gjort jf. det som står ovanfor.

D. Kartlegging av kulturminne:

Søknaden vart sendt på høyring internt i kommunen for å ta i vare kulturinteressene. Av same grunn vart den sendt på høyring til Vestland fylkeskommune. Forvaltningsmynde for kultur hadde ikkje merknader til tiltaket utover det som kjem fram i saksutgreiinga.

E. Avbøtande tiltak:

Med bakgrunn i det som er målbare ovanfor, ser ikkje Alver kommune, landbruk grunn til å kome med ytterlegare konkrete tiltak som skal forhindre potensiell avrenning til Langavatnet og Litlavatnet. Vi har ikkje heimel etter landbruksvegforskrifta til å påleggje systematisk prøvetaking frå Langavatnet.»

Vurdering i klageomgangen

Heimel for vurderinga av løyvet tas i forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksvegar, jf. skogbrukslova §7, naturmangfaldlova §§8-12, jf.7 samt vassressurslova §§ 11,5 og 47 og forvaltningslova.

I veileder til forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier, så vil en landbruksveg inkluderer alle veger i tilknytning til landbrukseigedomer der hovudføremålet er landbruk. Skogsvegane er dei landbruksvegar som nyttast i tilknytning til drift og forvaltning av skog, nærare bestemt dei vegane som det skal transporterast tømmer på. I vår sak skal landbruksvegen brukast til uttaking av tømmer og er difor ein skogsveg. Landbruksnyttan er over 50 prosent og forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier skal nyttast og ikkje plan- og bygningslov, slik tilhøva er i vår sak.

Landbruksvegforskrifta skal sikre at planlegging og bygging av landbruksvegar skjer på ein måte som gjev best moglege heilskaplege løysingar. Samstundes skal det leggjast vekt på omsynet til miljøverdiar som naturmangfald, landskap, kulturminne og friluftsliv, omsynet til fare for flaum, erosjon og lausmasseskred og endeleg andre interesser som vert råka av vegframføringa, jf. føremålsbestemmelsen §1-1.

Naturmangfaldlova sitt føremål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfald og økologiske prosesser tas vare på ved berekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomheit, kultur, helse og trivsel, nå og i framtida, også som grunnlag for samisk kultur, jf. føremålsbestemmelse §1.

Statsforvaltaren har mynde til å uttale seg om tiltak som berører forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier og naturmangfaldlova. Statsforvaltaren har fått endringssøknad til uttale. Statsforvaltaren uttale er ikkje mottatt.

Landbruk har i løyvet vurdert søknaden i samsvar med forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier og naturmangfaldslova §§8-12, jf. §7. Landbruk har gjev følgjande tilbakemelding på klagen i relasjon til ureining og naturmangfald:

» I høve ureiningsaker er utgangspunktet at tiltakshavar er ansvarleg for all eventuell ureining. I dette tilfellet er det kome inn påstand om ureining i samband med anleggsverksemda kring skogsvegen og/eller avverking av skogen. Konkret er det peika på innføring av framande artar i området. Det er ikkje sendt inn dokumentasjon på kva artar det gjeld og heller ikkje kvar dei er observert.»

Kommunedirektøren meiner mangelen på konkret dokumentasjon, i høve innføring av framande artar i området, ikkje gjer det mogleg å vurdere påstanden til klagar i større utstrekning enn det som er gitt i løyvet og det som kjem i fram klageomgangen.

På denne bakgrunn legg kommunedirektøren til grunn at tiltaket er i samsvar med forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier, jf. skogbruksloven §7, samt naturmangfaldlova §§8-12, jf. §7.

Det er omstridt om tiltaket medfører forureining i form av avrenning frå jordmassar mot Langavatnet og til elv/bekk som leder til Langavatnet slik den er synt på figur 1 under kart/foto. Langavatnet leder vidare til Litlavatnet.

Det følger av Store Norske leksikon at eit vassdrag er i snever forstand ferskvatnets løp i bekker og elver og gjennom innsjøar til utløpet i havet. Utgangspunktet er at alle tiltak i vassdrag skal vurderast etter vassressurslova (vrl.) og/eller forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. I tillegg skal alle tiltak, som rører kantvegetasjon, vurderast etter vassressurslova.

Kommunen viser kort til tilbakemelding frå Statsforvaltaren i Vestland om kommunen sin vurdering i sak 21/569 den 03.10.2022 omlegging av bekk og mellombels fjerning av kantvegetasjon (etter plan- og bygningslova). Avbøtande tiltak vart vurdert av kommunen og vidare handsaming etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag og § 11 i vassressurslova var ikkje naudsynt.

Kommunedirektøren vurderer at når bilder av utfylling i nærleiken av elva er vist i løyvet gitt av Landbruk (dette er same bilder som mottatt frå Landbruksrådgiving), så er utfylling i bekken slik den er utført godkjent av Landbruk. Dette til tross for at utfyllinga i elva (utføringa av tiltaket) er større enn det som er omsøkt. Då søknaden er oversendt Statsforvaltaren og uttale ikkje er mottatt, er det tidlegare uttale frå Statsforvaltaren om å unngå avrenning frå jordmassar mot Langavatnet som er gjeldande. Landbruk har uttalt at ytterlegare avbøtande tiltak ikkje er naudsynt. Ved å ikkje tillegga søkjar ytterlegare avbøtande tiltak, som er ein konklusjon etter ein konkret heilskapleg vurdering, har Landbruk vurdert tiltaket opp mot vassressursloven §11 om kantvegetasjon, § 5 om aktsemdplikt og § 47 om mogleg erstatningsansvar.

Det er ikkje opplyst eller handsama av Landbruk om bekken fører anadrom fisk eller om vurdering etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag (med verkeområde anadrom fisk) er naudsynt. Då søknaden er oversendt NVE til uttale og uttale ikkje er mottatt, vert det lagt til grunn i klageomgangen at vurdering av mogleg anadrom fisk i bekken etter denne forskrifta ikkje er naudsynt.

Endringssøknaden er sendt på uttale til NVE og dei har ikkje kome med uttale til tiltaket. Det leggst difor til grunn at det ikkje er krav til konsesjon for den utfylling som er gjort i og i nærleiken av elva. For det tilfellet at slik konsesjon skulle vere naudsynt, så visast det til samordning av løyver i vassressurslova (vrl.) § 20 første ledd bokstav e), jf. skogbruksloven §7. Vrl. § 20 først ledd bokstav e) gir fritak for konsesjonsbehandling dersom tiltaket er godkjent med heimel i skogbrukslova § 7. I vår sak er det gitt løyve etter forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksvegar, jf. skogbruksloven §7.

Eigedomen ligg i uregulert område og er ein del av kommunedelplan (KDP) for Knarvik, Alversund og Alverstraumen 2019-2031. I føresegn 2.6.1 er det ei dele- og byggjegrense mot vassdrag/elv/bekk med årsikker vassføring på 20 meter for tiltak som følgjer plan- og bygningslova §§ 1-6, jf. 20-1. Da tiltaket i vår sak ikkje er eit tiltak som følgjer plan- og bygningslova, men er søknadspiktig som landbruksveg etter forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier etter §2-1, så gjeld ikkje byggegrensa i KDP for tiltaket og det er ikkje krav til dispensasjon etter pbl. §19-2.

Det allereie utførte tiltaket som endringssøknaden gjelder, er tilstrekkeleg vurdert av Landbruk etter forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksvegar, jf. skogbrukslova §7, naturmangfaldlova §§8-12, jf. §7 og etter vassressurslova ved at ytterlegare avbøtande tiltak ikkje er funnet naudsynt. Saka anses tilstrekkeleg opplyst etter forvaltningslova §17. Vidare vert det vist til at søkjar opplys at dei har ytt bistand til klagar i form av oppgradering av reinseanlegg.

På denne bakgrunn vert løyvet, etter forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksvegar og naturmangfaldlova på endrings- og tilleggssøknad for bygging av landbruksveg - gbnr 185/1 Isdal, oppretthalden.

Avsluttande merknad

Då kommunen handsamar tiltaket som offentlegrettsleg part, skal kommunen ikkje ta stilling til privatrettslege tilhøve etter nabolova. Tilhøve etter nabolova vert privatrettsleg som privat part av eige privat initiativ kan følgje opp til dømes i rettssystemet. Det er også slik at drikkevatnforskrifta gjelder for alle vassforsyningssystemer som inkluderer vassforsyningssystemet til klagar Arild Aase. Det følgjer av drikkevatnforskrifta §6 at det er vatnverkseigar som skal sikre levering av tilstrekkeleg mengder helsemessig trygt drikkevatn samt ha internkontrollsystem med naudsynt kompetanse, jf. §§7 og 8. Mattilsynet har gitt ut ein eigen brosjyre til vatnverkseigar korleis vatnverkseigar kan imøtekomme krava i drikkevatnforskrifta. Klagars vassforsyningssystem, som gir vatn til meir enn ein bustad, skal registrerast hos Mattilsynet.

Eit anna alternativ er påkopling til offentleg vatn for klagar Arild Aase og andre bustader i nærleiken, som ligg i nærleiken, med den kostnad det vil påføre dei private bustadene i påkoplingsavgift. Kommunen har også heimel til å pålegge påkopling til offentleg vatn med nærare vilkår utan at det er tatt konkret stilling til slik påkoplingsheimel for klagar og andre bebuarar på Aase i denne saka.

Konklusjon

Det er kommunedirektøren si vurdering at det ikkje har komen fram nye opplysningar i klagesakene som tilseier at klagane skal takast til følgje og vedtaket gjerast om.

På denne bakgrunn rår kommunedirektøren til at klagene ikkje vert tatt til følgje.

GENERELL INFORMASJON

Aktuelt regelverk

1. Den som er part eller som har rettsleg klageinteresse har rett til å klage over vedtaket, jf. forvaltningslovens § 28.
2. Klagefristen er tre veker frå den dag underretninga om vedtaket kom frem til parten. Det er tilstrekkeleg at klagen er postlagt innan fristens utløp. Dersom klagen kjem inn etter fristens utløp, vil den bli avvist. Klagen kan likevel tas under behandling når det ligg føre særlege grunner eller klager ikkje kan lastast for forseinkinga, jf. forvaltningslovens §§ 29, 30 og 31.
3. Dersom ein part meiner at vedtaket ikkje er grunngjeven, kan det settast frem krav om dette innan klagefristen utløp, jf. forvaltningslovens §§ 24 og 25.
4. Klagen må nemne det vedtaket det klagast over, kva som ønskes endra og vere underteikna av klagaren eller hans fullmektig. Klagen bør grunngjevast, jf. forvaltningslovens § 32.
5. Vedtaket kan gjennomførast sjølv om det er påklaga. Klager kan likevel be om å få utsatt iverksettinga av vedtaket, inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Statsforvaltaren kan på sjølvstendig grunnlag ta stilling til spørsmålet om utsatt iverksetting av vedtaket, jf. forvaltningslovens § 42.
6. Med visse begrensningar har partane rett til å sjå dokumentane i saka, jf. forvaltningslovens § 11.
7. Kommunen vil kunne gje nødvendig veiledning for at alle partar skal kunne ivareta sine interesser på best mogleg måte, jf. forvaltningslovens § 11.
8. Kommunen sin frist for å saksførebu klagesaka for klageorganet er 8 veker, jf. plan- og bygningslova § 21-8, jf. byggesaksforskrifta § 7-1 c.
9. Der Statsforvaltaren i Vestland er klagar, vert klagesaka vidaresendt til departementet for oppnemning av setjstatsforvaltar. Sakshandsamingsfrist for oppnemning av setjstatsforvaltar er 6 veker, jf. plan- og bygningslova § 21-8, jf. byggesaksforskrifta § 7-1 e.
10. Der vedtaket er endra til gunst for klager i klagesaken, er det adgang til å kreve dekning for nødvendige og vesentlege kostnader til advokat eller utgifter til annen juridisk bistand. Kravet må vere framsett innan tre veker etter at underretning om det nye vedtaket er kome frem til klager, jf. forvaltningslovens § 36.
11. Søksmål om gyldigheten av vedtaket, eller krav om erstatning som følgje av vedtaket, kan ikkje reisast utan at ein har brukt sin adgang til å klage på vedtaket og klagen er

avgjort av høgste klageinstans. Søksmål kan likevel reisast når det er gått 6 månader frå klage fyrste gang ble framsett og det ikkje skyldast forsømmelse frå klagars side at klageinstansens avgjerd ikkje ligg føre, jf. forvaltningsloven § 27 b.

Vedlagte saksdokument:

Krav om stans av arbeid med landbruksveg - gbnr 185/1 m.fl Isdal	1816837
Løyve til bygging av landbruksveg (endrings- og tilleggssøknad) på gbnr. 185/1 m.fl. Isdalsvegen i Alver	1813404
Svar på søknad om tildekking av vegskråning på skogsveg - gbnr 185/1 m.fl Isdal	1640329
Vedk. søknad om landbruksveg - gbnr 185/1 mfl. Isdal	1811429
Isdalvegen Endringssøknad 290922	1810774
Landbruksveg gbnr 185/1 mfl Isdal - Ber om uttale.	1795793
Søknad om endring av landbruksveg - gbnr 185/1 m.fl Isdal	1793834
Søknad Endra 121 121	1646255
Årsmelding 2020 Isdal Skog og veglag	1646256
Oversiktskart Skogsveg 121121	1646257
Tildekking av vegskråning på skogsveg - gbnr 185/1 m.fl Isdal	1602862
Bilde	1602863
Bilde	1602864
Bilde	1602865
Bilde	1602866
Bilde	1602867
Vedlegg til klage - bilder	1832216
Klage vedtak 06.10.2022 den 02.11.2022 Arild Aase	1832210
Klage Isdal Åse	1832204
Isdalsvegen. Svar på spørsmål stilt av Naturvernforbundet den 11.10.22 og 26.10.22	1827917
Ønske om svar på spørsmål om landbruksveg - gbnr 185/1 Isdal	1824298
Stadfestar mottatt klage og vurdering av utsatt iverksetting - gbnr 1851 Isdal	1819385
Svar på søknad om bygging av Isdalvegen sak 18_3696 - gbnr 185_1-7	1819424
Kart - Svar på søknad om bygging av Isdalvegen - sak 18_3696 - gbnr 185_1-7	1819426
Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier	1820185
Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)	1820187
Innspel til klage frå Norsk Landbruksrådgiving Vest SA - gbnr 185/1 Isdal	1875892
Mottatt tilleggsinformasjon - sak 21/7466 – gbnr 185/1 Isdal	1869586
Kart - Svar på søknad om bygging av Isdalvegen - sak 18_3696 - gbnr 185_1-7	1869550
Prosessen rundt planlagt veg for heile driftsområdet - sak 21/7466 - gbnr 185/1 Isdal	1869548
Uttale til klagesak Isdal skog- og veglag180123	1867843
Stadfestar mottatt klage og vurdering av utsatt iverksetting - gbnr 1851 Isdal	1856631
Drikkevannforskriften	1892015
Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag	1892016
Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier - kommentar til regelverk	1892017
Informasjon til de minste vannforsyningsssystemene - Mattilsynet	1892018
Sak 18_3696 - Svar på søknad om bygging av Isdalvegen gbnr 185_1-7	1892019
Sak 21_569 - Tilbakemelding - Omlegging av bekk og mellombels fjerning av kantvegetasjon - gbnr 214_2, 114 og 118	1892020
Sak 21_4758 - Avslutta sak om mogeleg ulovleg tilfelle 04.02.2022- gbnr 185_1 Isdal	1892021
Sak 21_4758 - Rapport frå synfaring 17.08.22 - gbnr 185_1 Isdal	1892022
Slik registerer du små vannforsyningsystem	1892023
Vassressurslova	1892024
Veileder til drikkevannforskriften	1892025

